

ΠΟΡΙΣΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ Ε.Τ.Ε.Α.Μ. ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟΥΣ ΑΠΟ ΣΥΓΧΩΝΕΥΘΕΝΤΑ ΤΑΜΕΙΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΙΣΧΥ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΤΟΥ Ν.3232/2004.

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Δ. Ν. Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου
Ειδικοί Επιστήμονες: Γιάννης Κωστής, Ζηνοβία Ασημακοπούλου
Βοηθός Επιστήμονας: Τασούλα Τοπαλίδου

A. Σύντομη περιγραφή του προβλήματος

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορές δύο πολιτών, ασφαλισμένων του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. (τ. ΙΚΑ – ΤΕΑΜ), προερχόμενων από συγχωνευθέντα σε αυτό Ταμεία, οι οποίοι ενταγμένοι στις διατάξεις περί προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισής τους για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος, διαμαρτύρονται επειδή άλλαξαν, αιφνιδιαστικά, οι χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, που ίσχυαν κατά την χρονική στιγμή που εγκρίθηκε η προαιρετική συνέχιση της ασφάλισής τους. Συγκεκριμένα, σε εφαρμογή του Ν. 3232/2004 οι χρονικές προϋποθέσεις, για όσους προέρχονται από συγχωνευθέντα Ταμεία, αυξήθηκαν από τις 4.050 ημέρες ασφάλισης στις 4.500 ημέρες, χωρίς να ισχύει για αυτούς η ρύθμιση για την προοδευτική αύξηση που ισχύει για τις άλλες ομάδες ασφαλισμένων στο τ. ΙΚΑ – ΤΕΑΜ.

Οι δύο παραπάνω αναφερόμενοι προερχόμενοι ο μιν πρώτος από το τ. ΤΕΑΕΔΞΕ, η δε δεύτερη από το τ. ΕΤΕΜ, ζήτησαν και εγκρίθηκε η προαιρετική συνέχιση της ασφάλισής τους προκειμένου να θεμελιώσουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα με τις ισχύουσες έως τις 11.2.2004 χρονικές προϋποθέσεις των 4.050 ημερών ασφάλισης. Όταν όμως ολοκληρώθηκε ο χρόνος θεμελίωσης του συνταξιοδοτικού

τους δικαιώματος, για τον πρώτο των ασφαλισμένων τον Ιανουάριο του 2005, για δε την δεύτερη τον Μάρτιο του ίδιου έτους, ενημερώθηκαν, αντίθετα με ότι γνώριζαν έως τότε, ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004, δεν θεμελιώναν συνταξιοδοτικό δικαίωμα και θα έπρεπε να συνεχίσουν την προαιρετική τους ασφάλιση για άλλους δεκαοκτώ μήνες.

B. Οι αλλαγές που επέφεραν οι διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004

Όπως είναι γνωστό, η αύξηση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης από το Ε.Τ.Ε.Α.Μ. προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004, με την οποία προσετέθησαν δύο επιπλέον εδάφια στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του Ν. 997/1979.

Έτσι μετά την παραπάνω ρύθμιση το πλήρες κείμενο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Ν. 997/1979 έχει πλέον ως εξής:

«1.Ο ησφαλισμένος παρά τω Ταμείω δικαιοῦται συντάξεως λόγω γήρατος, εάν, μετά την έναρξιν της λειτουργίας του Ταμείου έτυχε συντάξεως λόγω γηρατος εκ του ΙΚΑ ή ετέρου φορέως κυρίας ασφαλίσεως αυτού και επραγματοποίησε 1.000 ημέρας εργασίας εις την ασφάλισιν του Ταμείου.

Το ως άνω κατώτατον όριον ημερών εργασίας αυξάνεται προοδευτικώς εις 4050 ημέρας εργασίας, προστιθεμένων εις τας 1000 ημέρας εργασίας ανά 175 τοιούτων, κατά μέσον όρον, καθ'έκαστον επόμενον ημερολογιακόν έτος, αρχής γενομένης από της 1ης Ιανουαρίου του έκτου έτους από της έναρξεως λειτουργίας του Ταμείου, δια τους, κατά την παρ. 4 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, υπαγομένους εις την ασφάλισιν ή από της 1ης Ιανουαρίου του έκτου έτους από του κατά την παρ. 2 του άρθρου 3, ορισθησομένου χρόνου, δια τους υπαγομένους εφεξής εις την ασφάλισιν.

[Αρχή Τροποποίησης με το άρθρο 22 του Ν. 3232/2004]

Το όριο των τεσσάρων χιλιάδων πενήντα (4.050) ημερών εργασίας αυξάνεται προοδευτικά σε τέσσερις χιλιάδες πεντακόσιες (4.500) ημέρες εργασίας, προστιθεμένων στις τέσσερις χιλιάδες πενήντα (4.050) ημέρες εργασίας εκατόν πενήντα (150) ημερών για κάθε ημερολογιακό έτος, αρχής γενομένης από της 1ης Ιανουαρίου του επόμενου έτους από το έτος στο οποίο συμπληρώνονται οι τέσσερις χιλιάδες πενήντα (4.050) ημέρες εργασίας για κάθε ομάδα ασφαλισμένων.

Από την κατά το προηγούμενο εδάφιο προοδευτική αύξηση των ημερών ασφάλισης εξαιρούνται οι ασφαλισμένοι, οι οποίοι δικαιούνται σύνταξης από το φορέα κύριας

ασφάλισης σε ειδικά όρια ηλικίας με την πραγματοποίηση τεσσάρων χιλιάδων πενήντα (4.050) ημερών ασφάλισης, καθώς και οι ασφαλισμένοι οι οποίοι μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού έχουν υπαχθεί στην προαιρετική ασφάλιση του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 10 του Ν. 2874/2000 (ΦΕΚ 286 Α') για τη συμπλήρωση τεσσάρων χιλιάδων πενήντα (4.050) ημερών ασφάλισης.»

Από τις παραπάνω διατάξεις προβλέπεται **προοδευτική αύξηση** του ορίου των 4.050 ημερών εργασίας, μέχρι να φτάσει στις 4.500 ημέρες, για κάθε ομάδα ασφαλισμένων, με ρητές εξαιρέσεις των ασφαλισμένων που συνταξιοδοτούνται από τον κύριο φορέα σε ειδικά όρια ηλικίας, καθώς και όσων έχουν υπαχθεί, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου, στις διατάξεις για τους μακροχρόνια ανέργους, για τους οποίους παραμένει το όριο των 4.050 ημερών ασφάλισης.

Γ. Η Εισηγητική Έκθεση του νόμου

Η πραγματική αιτία που οδήγησε τον νομοθέτη στην παραπάνω ρύθμιση βρίσκεται σαφώς διατυπωμένη στην Εισηγητική Έκθεση του νόμου και είναι η εναρμόνιση με τις διατάξεις του άρθρου 53 του Ν. 2084/1992, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 1902/1990.

Συγκεκριμένα, η Εισηγητική Έκθεση, όσον αφορά την επίμαχη διάταξη, αναφέρει:

«2. Με την παράγραφο 2 εναρμονίζονται οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.) με αυτές του Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.

Από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 997/1979 προβλέπεται ότι οι ειδικές μειωμένες χρονικές προϋποθέσεις για τη συνταξιοδότηση λόγω γήρατος των ασφαλισμένων του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.), όπως έχει μετονομασθεί το τ. Ι.Κ.Α. – Τ.Ε.Α.Μ. με τις διατάξεις του αρθ. 6 του ν. 3029/2002, προσαυξάνονται μέχρι τη συμπλήρωση του ορίου των 4.050 ημερών ασφάλισης με την προσθήκη 175 ημερών κατ' έτος.

Με τη διαδικασία αυτή το όριο των 4.050 ημερών ασφάλισης έχει συμπληρωθεί ήδη από 1/1/2003 για την ομάδα ασφαλισμένων του Ταμείου που έχει υπαχθεί στην ασφάλισή του από 1/11/1980 (απασχολούμενοι σε λιγνιτωρυχεία, μεταλλεία, λατομεία και τους Ο.Τ.Α.), από 1/2/2004 θα συμπληρωθεί για την ομάδα ασφαλισμένων που έχει υπαχθεί από 1/11/1981 (θυρωροί μεγάρων, έμμισθοι

λογιστές ιδιωτικών επιχειρήσεων, προσωπικό του Ε.Ο.Π. και έμμισθοι φαρμακοποιοί ιδιωτικών επιχειρήσεων) και από 1/1/2006 θα συμπληρωθεί για τους λοιπούς ασφαλισμένους που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση του συγκεκριμένου φορέα από 1/2/1983 ως επικουρικά ανασφάλιστοι.

Οι 4.050 ημέρες ασφάλισης είχαν τεθεί ως όριο με πρότυπο το Ι.Κ.Α. (σήμερα Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.), στο οποίο κατά το έτος 1979 ως ελάχιστη χρονική προϋπόθεση για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ίσχυαν οι 4.050 η.α., ενώ ήδη από 1/1/1994 έχουν διαμορφωθεί σε 4.500 ημέρες ασφάλισης (άρθ. 27 του ν. 1902/1990)

Με το άρθρ. 53 του ν. 2084/1992 οι συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις των φορέων επικουρικής ασφάλισης έχουν εναρμονιστεί αυτοδίκαια με τις συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις του φορέα κύριας ασφάλισης των ασφαλισμένων τους και στα πλαίσια αυτά οι απαιτούμενες για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ελάχιστες χρονικές προϋποθέσεις των φορέων επικουρικής ασφάλισης μισθωτών (φορέας κύριας ασφάλισης το Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ.) διαμορφώθηκαν από 1/1/1998 σε 4.500 από 4.050 ημέρες ασφάλισης.

Επειδή όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, οι 4.500 ημέρες ασφάλισης απαιτούνται στο Ι.Κ.Α. – Ε.Τ.Α.Μ., και κατ' εφαρμογή του άρθρου 53 του ν. 2084/1992 στο σύνολο των φορέων επικουρικής ασφάλισης θα πρέπει αυτές να ισχύσουν και στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ. ως γενικού φορέα επικουρικής ασφάλισης μισθωτών. Για τους λόγους αυτούς προτείνεται η σταδιακή αύξηση των 4.050 ημερών ασφάλισης του Ε.Τ.Ε.Α.Μ. σε 4500 ημέρες ασφάλισης με συγκεκριμένο τρόπο.....».

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση της Εισηγητικής Έκθεσης, βασική βούληση του νομοθέτη αποτελούσε η, δια της αυξήσεως των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, εναρμόνιση των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης, μεταξύ των επικουρικών φορέων ασφάλισης και του κύριου φορέα (ΙΚΑ – ΕΤΑΜ), ούτως ώστε να ισχύσουν και στους πρώτους, κάτι που δεν ίσχυε έως τότε, οι προβλεπόμενες χρονικές προϋποθέσεις του δεύτερου.

Στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να διευκρινιστεί ότι μη θέλοντας ο εμπνευστής της παραπάνω διάταξης να επιβαρύνει υπέρμετρα τους ασφαλισμένους του Ταμείου και ειδικά αυτούς που βρίσκονταν πολύ κοντά στη συνταξιοδότηση, προέβλεψε τη σταδιακή και όχι απότομη αύξηση των 4.050 ημερών εργασίας έως να φτάσουν στις 4.500 ημέρες.

Για το λόγο αυτό και προβλέφθηκε, η πρόσθεση 150 ημερών για κάθε ημερολογιακό έτος, αρχής γενομένης από το επόμενο έτος από αυτό κατά το οποίο συμπληρώνονται οι 4050 ημέρες εργασίας για κάθε ομάδα ασφαλισμένων.

Δ. Τα προβλήματα που προκαλεί η εφαρμογή της παραπάνω διάταξης

Όπως όμως είναι γνωστό, μειωμένες χρονικές προϋποθέσεις ίσχυαν, έως την ψήφιση του νόμου, τόσο για τις προαναφερθείσες ομάδες που εντάχθηκαν σταδιακά στο ΙΚΑ – TEAM όσο και για τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα Ταμεία. Δηλαδή, για όλους τους παραπάνω, και παρά το γεγονός ότι είχαν τεθεί σε πλήρη ισχύ τόσο οι διατάξεις του άρθρου 53 του Ν. 2084/1992 όσο και αυτές του άρθρου 27 του Ν. 1902/1990, ίσχυε το όριο των 4.050 ημερών εργασίας, ως πλήρεις χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, με μόνη τη διαφορά ότι, για μεν τις συγκεκριμένες ομάδες, που εντάχθηκαν σταδιακά στο ΙΚΑ - TEAM, το όριο αυτό προσεγγιζόταν σταδιακά και, μέχρι να φτάσουν στις 4.050 ημέρες εργασίας, ίσχυαν αναλόγως μειωμένες χρονικές προϋποθέσεις, για δε τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα Ταμεία δεν ίσχυαν οι μειωμένες αυτές προϋποθέσεις αλλά αποκλειστικά το όριο των 4.050 ημερών εργασίας.

Παρόλα αυτά, κατά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004, το νέο όριο συνταξιοδότησης των 4.500 ημερών ασφάλισης και συγκεκριμένα η διαδικασία προσέγγισής του, δεν ίσχυσε για όλους ομοιόμορφα αφού, για μεν τους πρώτους προβλέφτηκε και πάλι η διαδικασία της σταδιακής αύξησης, για μεν τους δεύτερους, δηλαδή τους ασφαλισμένους που προέρχονται από συγχωνευθέντα Ταμεία, ισχύει άμεσα, άνευ άλλης ρύθμισης ή μεταβατικής διάταξης το όριο των 4.500 ημερών ασφάλισης.

Με τον τρόπο αυτό όμως βρέθηκαν αιφνιδίως σε ιδιαίτερα δυσμενή θέση, οι προερχόμενοι από τα συγχωνευθέντα στο τ. ΙΚΑ – TEAM Ταμεία, για τους οποίους ισχύουν άμεσα οι πλήρεις χρονικές προϋποθέσεις, άσχετα με το ώριμο ή μη του συνταξιοδοτικού τους δικαιώματος.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το ζήτημα αυτό είχε τεθεί και πάλι με αφορμή ερωτήματα Υποκαταστημάτων του ΙΚΑ σχετικά με την συνέχιση της προαιρετικής ασφάλισης ενόψει των ασφαλιστικών δεδομένων που είχαν ανακύψει από την εναρμόνιση των συνταξιοδοτικών προϋποθέσεων του ΙΚΑ – TEAM με τη γενική ρύθμιση του άρθρου 53 του Ν. 2084/1992, αφού από αυτή είχαν δημιουργηθεί

προβλήματα στους ασφαλισμένους, για τους οποίους είχε επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Για να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα αυτό με το υπ' αριθμ. 160/128/13.4.1999 έγγραφο της ΓΓΚΑ, είχε διευκρινιστεί ότι οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος των ασφαλισμένων του ΙΚΑ – TEAM , που προέρχονταν από τα συγχωνευθέντα Ταμεία θα συνέχιζαν να παραμένουν στις 4050 ημέρες ασφάλισης μέχρι τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος.

Όμως, όπως προαναφέρθηκε, στις διατάξεις του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004, ενώ γίνεται μνεία, τόσο για τον συγκεκριμένο τρόπο με τον οποίο θα επιτευχθεί η σταδιακή αύξηση για τις συγκεκριμένες ομάδες ασφαλισμένων στο τ. ΙΚΑ – TEAM, όσο και για τους ασφαλισμένους που εξαιρούνται από την παραπάνω ρύθμιση και παραμένουν στο όριο των 4.050 ημερών εργασίας, δεν προβλέπεται ρητά οποιαδήποτε ρύθμιση για τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα Ταμεία. Το κενό αυτό ερμηνεύτηκε με την Εγκύκλιο 24/2004 του ΙΚΑ, με τρόπο τέτοιο ώστε για τους τελευταίους, μη υφιστάμενης ρητής πρόβλεψης στο νόμο, να ισχύουν, άμεσα, από 12.2.2004 οι πλήρεις χρονικές προϋποθέσεις των 4.500 ημερών εργασίας. Έτσι, ενώ με την έως τώρα ακολουθούμενη τακτική όταν θεσπιζόταν αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης αυτή προβλεπόταν να γίνεται σταδιακά, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό τις αρχές της ασφάλειας του δικαίου αλλά, βεβαίως, και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, όπως λχ. έγινε και με τις ρυθμίσεις του άρθρου 27 του Ν. 1902/1990 για το ΙΚΑ, στην προκειμένη περίπτωση και για μια μάλλον μικρή ομάδα ασφαλισμένων που βρίσκονται μπροστά σε ώριμα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, εφαρμόζονται όλως επαχθείς και επώδυνες ρυθμίσεις οι οποίες τους βαρύνουν σημαντικά, απορυθμίζοντας παράλληλα τον εύλογο προγραμματισμό ζωής που είχαν κάνει, όχι αυθαίρετα, αλλά σύμφωνα με το έως τότε ισχύον δίκαιο.

Ειδικότερα σχετικά με τον κλονισμό της πεποίθησης για την ασφάλεια του δικαίου και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που αισθάνονται οι συγκεκριμένοι ασφαλισμένοι από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων αξίζει να αναφερθεί:

α) Η δικαιολογημένη πικρία που εκδηλώνουν επειδή στη συγκεκριμένη περίπτωση αισθάνονται ότι η Πολιτεία δεν τους αντιμετωπίζει με σεβασμό και δεν λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι εντάχθηκαν στην προαιρετική ασφάλιση έχοντας υπολογίσει τον υπολειπόμενο χρόνο που καλούνταν να αποπληρώσουν, σε συνδυασμό με τις σχετικές παροχές που θα ελάμβαναν, στη βάση πάντα των συγκεκριμένων οικονομικών τους αναγκών και δυνατοτήτων.

β) Η αμφιβολία που τους διακατέχει, μετά και τη συγκεκριμένη ρύθμιση, ότι ακόμη και αν συνεχίσουν την ένταξή τους στην προαιρετική ασφάλιση, δεν είναι απολύτως σίγουροι ότι και μετά την κάλυψη των 4.500 ημερών εργασίας δεν θα ακολουθήσει νέα διάταξη που θα επιβάλλει και νέα αυξημένα όρια. Το παραπάνω επιχείρημα μπορεί να φαίνεται απλοϊκό. Αναδεικνύει όμως με ενάργεια το μέγεθος του κλονισμού της εμπιστοσύνης των ασφαλισμένων, φαινόμενο το οποίο θεωρούμε ότι μία ευνομούμενη και δημοκρατική πολιτεία οφείλει είτε να προλάβει είτε να θεραπεύσει. Είναι εύλογο να αναμένει κάθε καλόπιστος μέσος πολίτης ότι με τη νομοθετική ρύθμιση του θέματος και την εξ αυτής αύξηση των χρονικών ορίων συνταξιοδότησης θα λαμβανόταν μέριμνα για τη σταδιακή επιβάρυνση όλων των ενδιαφερομένων και όχι για τον διαχωρισμό αυτών σε αυτούς που θα επιβαρύνονταν σταδιακά και σε άλλους οι οποίοι θα καλούνταν να καλύψουν τις νέες προϋποθέσεις άμεσα.

Άλλωστε, αν το να μην ισχύουν οι μειωμένες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα Ταμεία ήταν λογικό κατά τον χρόνο θέσπισης της αρχικής διάταξης του Ν. 997/1979, αφού ήταν εντελώς διαφορετικές οι ασφαλιστικές παράμετροι αφενός των σταδιακά νεοεισερχόμενων ομάδων στο ΙΚΑ – TEAM και αφετέρου αυτές των προερχόμενων από τα συγχωνευθέντα Ταμεία σήμερα, η διάκριση αυτή δεν έχει σοβαρό λόγο ύπαρξης, αφού οι όποιες ασφαλιστικές παράμετροι έχουν συγκλίνει. Για παράδειγμα ασφαλισμένος στο Ταμείο από την ομάδα που υπήχθη στις 1.11.80 και ο οποίος έχει ήδη συμπληρώσει το όριο των 4050 ημερών από 1.1.2003, συνταξιοδοτείται από 1.1.2005 με 4.350 ημέρες, με περαιτέρω σταδιακή αύξηση. Ο προερχόμενος όμως από συγχωνευθέν Ταμείο, ενώ έως τις 11.2.2004 έπρεπε να διαθέτει 4.050 ημέρες ασφάλισης, από τις 12.2.2004 οι ημέρες αυτές αυξήθηκαν σε 4.500 χωρίς πρόβλεψη καμίας σταδιακής αύξησης.

E. Σχετική Νομολογία.

Τέλος, θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντικό να σημειώσουμε ότι για το ερευνούμενο θέμα, (αιφνίδια επί το δυσμενέστερο αλλαγή των χρονικών προϋποθέσεων συνταξιοδότησης χωρίς πρόβλεψη μεταβατικής ρύθμισης), και με αφορμή τη μεταβολή, με το Β.Δ. 26/1967, των αντίστοιχων προϋποθέσεων για τους ασφαλισμένους του τέως Επικουρικού Ταμείου Εξόδου Γερόντων και Ανικάνων Εργατών Μετάλλου, (ΕΤΕΓΑΕΜ), έχει αποφανθεί επανειλημμένα το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Συγκεκριμένα το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο με Αποφάσεις του, (ΣΤΕ 3051/74 & ΣΤΕ 2097/1996), έχει κρίνει ότι σε περίπτωση μεταβολής επί το δυσμενέστερο της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, χωρίς πρόβλεψη μεταβατικής ρύθμισης προνοούσης περί της αποφυγής αιφνιδιασμού των ασφαλισμένων του, που έχουν ήδη αποκτήσει δικαίωμα στη σύνταξη και εξακολουθούν να εργάζονται ή βρίσκονταν κοντά στο χρόνο εξόδου του ασφαλιστικού κινδύνου, εφόσον οι ασφαλισμένοι αυτοί δεν συγκεντρώνουν τις απαιτούμενες από τη νέα νομοθεσία χρονικές προϋποθέσεις, το συνταξιοδοτικό τους δικαίωμα κρίνεται με βάση την προϊσχύσασα νομοθεσία.

ΣΤ. Τελική πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη

Με τις παρατηρήσεις αυτές ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε πόρισμα το οποίο απηύθυνε προς την Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τη Διοίκηση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ. Στο πόρισμα αυτό διατύπωσε και την εκτίμηση ότι από τη συγκεκριμένη περίπτωση εγείρεται σοβαρό πρόβλημα το οποίο προκαλεί εύλογες ενστάσεις από μέρους των πολιτών. Πρόβλημα που θα μπορούσε να θεραπευτεί εάν ισχύσει η διαδικασία της προοδευτικής αύξησης των ημερών εργασίας, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 22 του Ν. 3232/2004, και για τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα Ταμεία, τυχόν δε παραπάνω καταβληθείσες εισφορές προερχόμενες από την, κατά τα ανωτέρω, ένταξη στην προαιρετική ασφάλιση να επιστραφούν, κατόπιν αιτήσεως, ως αχρεωστήτως καταβληθείσες.

Θα ήταν δυνατόν, στο πλαίσιο του πνεύματος και του γενικότερου σκοπού των διατάξεων του Ν. 3232/2004 να υιοθετηθεί ρύθμιση έτσι ώστε, για τους προερχόμενους από τα συγχωνευθέντα στο ΕΤΕΑΜ (τ. ΙΚΑ –ΤΕΑΜ) Ταμεία το όριο των 4.050 ημερών εργασίας να αυξάνεται προοδευτικά έως τις 4.500 ημέρες, προστιθεμένων στις 4.050 ημέρες εργασίας 150 ημερών για κάθε ημερολογιακό έτος, αρχής γενομένης από 1.1.2005.